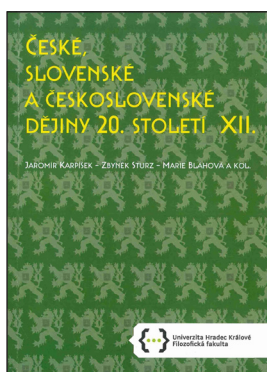

KARPIŠEK, Jaromír – STURZ, Zbyněk – BLÁHOVÁ, Marie. *České, slovenské a československé dejiny 20. století XII*. Hradec Králové : Gaudeamus, 2018. 418 s. ISBN 978-80-7435-706-0.

Doktorandi a mladí vedeckí pracovníci z různých kútov Českej a Slovenskej republiky, ako aj z Poľska, Rakúska či Nemecka sa každoročne stretávajú na pôde univerzity v Hradci Králové, aby tu na konferencii pod názvom *České, slovenské a československé dějiny 20. století* prezentovali výsledky svojej bádateľskej činnosti. Vzniká tu priestor na diskusiu, kritiku a výmenu skúseností v priateľskej atmosfére. Súčasťou

podujatia je výstup v podobe recenzovaného zborníka s rovnomeným názvom. Doposiaľ poslednou publikáciou je recenzovaný zborník z 12. ročníka konferencie, ktorý obsahuje 35 príspevkov rozdelených do viacerých kategórií. Vzhľadom na rozsah zborníka si všimneme iba niekoľko príspevkov, ktoré zaujali našu pozornosť.

Z oblasti hospodárskych dejín si priblížime príspevok Matúša Vojnu pod názvom *Michalovský pivovar v 1. pol. 20. storočia ako jeden z najvýznamnejších priemyselných podnikov na Zemplíne* (s. 81-92). Napriek špecificky vymedzenému názvu príspevku autor približuje osud michalovského pivovaru už od prvých momentov zachytených v historických prameňoch z druhej polovice 18. storočia. Ten sa spájal s úspechmi, ale aj mnohými neúspechmi, čo sa prejavilo najmä v častej zmene majiteľov pivovaru. Prvá polovica 20. storočia však priniesla pomalý a postupný rozvoj, ktorý nedokázali zastaviť časté požiare, ani hospodárska kríza. Podnik bol neskôr rozšírený aj o výrobu droždia, jeho produkcia naďalej stúpala a tento pozitívny vývoj sa dočasne zastavil až v roku 1945. Čitateľ sa tak prostredníctvom príspevku oboznamuje so zaujímavým osudom jedného z najvýznamnejších priemyselných podnikov 20. storočia na východe Slovenska.

Z kultúrnych dejín sa pozrime bližšie na príspevok Lukáša Hedmaga pod názvom *Slovenský spolok Detvan v Prahe a jeho kontakty s českým prostredím do vypuknutia prvej svetovej vojny* (s. 117-128). Autor prostredníctvom úradných záznamov o činnosti spolku či spomienok jeho členov predstavuje obraz úsilia slovenských študentov o budovanie blízkych vzťahov so svojimi českými a moravskými vrstovníkmi. Okrem toho sa ich činnosť orientovala aj na šírenie informácií o situácii v Uhorsku, na oboznamovanie českej verejnosti so slovenskými dejinami a tradíciami, na návštevu a organizovanie prednášok a inej, najmä intelektuálnej činnosti. Čitateľ sa tak oboznamuje s jednou z menej známych stránok študentského života koncom 19. a začiatkom 20. storočia.

Osudy, které napsalo 20. století. Rusíni a Ukrajinci v Československu (s. 327-337) je názov posledného príspevku, o ktorom sa zmienime. Pochádza z pera Kláry Kohoutovej, ktorá si za objekt svojho záujmu zvolila rusínsku a ukrajinskú menšinu na území severovýchodného Slovenska. Cez prizmu osobných výpovedí vybraných osobností rusínskeho a ukrajinského vedeckého a kultúrneho života nám prezentuje obraz zložitého vnímania národnej identity, ktorý dopĺňa o historické skutočnosti, ktoré toto vnímanie do značnej miery formovali. Autorka príspevok oživila – ešte aj v súčasnosti málo využívanou – metódou oral history, čím mu dodala istý punc príťažlivosti.

Zborník obsahuje okrem spomínaných príspevkov ďalších viac ako 350 strán odborného textu, ktorý predstavuje širokú škálu výskumu mladých pracovníkov a môže zaujať nielen vedeckú obec, ale vzhľadom na čitateľskú nenáročnosť aj širšiu čitateľskú verejnosť.

Michal Falat